

B.P. Ed. Semester-I
CC103 - Health Education and Environmental Studies

P. Pages : 6

Time : Three Hours

GUG/W/24/2799(S)

Max. Marks : 70

Note : All question are compulsory.

1. Write the aim & objectives of Health education & Explain the spectrum & determinants of Health. **15**

OR

Write the meaning and definition of Health. Explain the health guidance, methods and Indian Health Services in details.

2. Explain to these scholars that you do not understand malnutrition, infectious diseases, adulterated food, obesity and cleanliness in the environment. **15**

OR

Write the causes of population? Explosion & Explain the Adverse effects of population Explosion on Environment.

3. Write the definition of Environment and the type and perception of environment in detail. **15**

OR

What is philosophical foundation & explain the principles of Indian philosophy.

4. Write the following comments **any two**. **2x7.5 =15**

- a) Due to air pollution.
- b) Water pollution and land resources.
- c) Teacher leadership.
- d) Sports Proficiency & Anthropometry.

5. Solve **any ten** question & write correct answer in your answer sheet. **10x1 =10**

- 1) Environment Protection Act is established in-
 - a) 1972
 - b) 1986
 - c) 2010
 - d) 2000
- 2) The source of acid rain is-
 - a) Nitrous oxide
 - b) Nitric oxide
 - c) CFCS
 - d) CO₂

- 3) Which of the following diseases is caused by mosquito?
 - a) Rabies
 - b) Malaria
 - c) Chicken pox
 - d) Tetanus
- 4) Which is the National apex body control of water & air pollution.
 - a) CPEF
 - b) CPCB
 - c) CPKY
 - d) CPDV
- 5) Fracture means-
 - a) Broken bone
 - b) Bone ends cut of place
 - c) Stretching of tendons
 - d) None of the above
- 6) Which disease is caused by Iodine deficiency?
 - a) Goiter
 - b) Kwashiorkor
 - c) Scurvy
 - d) Anemia
- 7) Unemployment, contract, stressful came unsafe kamagiri or with whom?
 - a) Income and social policy
 - b) Environmental dimensions
 - c) Health
 - d) Education
- 8) Anthrax and Tetanus disease are caused by?
 - a) Skin attrition
 - b) Contaminated water
 - c) Contaminated food
 - d) Contaminated air
- 9) Who was considered the natural gift of god in Vedic period?
 - a) Flora
 - b) Unani medicine
 - c) Regular Exercise
 - d) All of the above
- 10) When was the pollution prevention and control act enacted?
 - a) 1980
 - b) 1975
 - c) 1974
 - d) 1982
- 11) When was the international Bio program started?
 - a) 1965
 - b) 1963
 - c) 1970
 - d) 1961
- 12) When was the Zoological Survey of India established?
 - a) 1916
 - b) 1932
 - c) 1920
 - d) 1925

Max. Marks : 70

सुचना :- सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

1. स्वास्थ्य शिक्षणाचे ध्येय व उद्देश लिहा व स्वास्थाकरिता वर्णपट निर्णायकत्व गोष्ट स्पष्ट करा. 15

किंवा

स्वास्थ्याचा अर्थ व व्याख्या लिहून स्वास्थ्य मार्गदर्शनाच्या विधी आणि भारतीय स्वास्थ्य सेवा बाबत सविस्तर लिहा.

2. कुपोषण, समजून न येणारे संसर्गजन्य रोग, भेसळ अन्न, लट्ठपणा आणि वातावरणीय स्वच्छता या विधानांना स्पष्ट करा. 15

किंवा

लोकसंख्या विस्फोटाचे कारणे लिहा आणि लोकसंख्या विस्फोटाचे पर्यावरणावर होणारे दुष्परिणाम स्पष्ट करा.

3. पर्यावरणाची व्याख्या लिहा. पर्यावरणाचे प्रकार आणि धारणेला सविस्तर स्पष्ट करा. 15

किंवा

दर्शनशास्त्र म्हणजे काय? भारतीय दर्शन शास्त्राचे सिध्दांत स्पष्ट करा.

4. खालील टिपा लिहा कोणतेही दोन. 7.5x2
=15

अ) वायु प्रदूषणाचे कारण

ब) जल प्रदूषण आणि भूमि संसाधन

क) अध्यापक नेतृत्व

ड) खेळ प्राविण्य आणि नृतीत्वशास्त्रीय

5. खालील कोणत्याही दहा प्रश्नांचे योग्य उत्तरे आपल्या उत्तरपत्रिकेत लिहा. 10x1
=10

- 1) पर्यावरण प्रदूषण कायदा केव्हा स्थापित झाला.

अ) 1972

ब) 1986

क) 2010

ੳ) 2000

- 2) आम्ल वर्षाचे स्त्रोत कोणते आहेत.

अ) नायट्रस ऑक्साईड

ब) नायट्रिक ऑक्साइड

क) सी. एफ. सी. एस.

ड) सी. ओ. 2

- 3) डासांपासून खालील दिलेले कोणते आजार होतात.
 अ) रॅबिज
 ब) मलेरिया
 क) चिकनपाँक्स
 ड) टिटॅनस
 - 4) कोणत्या राष्ट्रीय Apex Body जलप्रदुषण आणि वायु प्रदुषण थांबविते.
 अ) सी. पी. ई. एफ.
 ब) सी. पी. सी. बी.
 क) सी. पी. के. वाय.
 ड) सी. पी. डी. व्ही.
 - 5) अस्थिभंग म्हणजे काय?
 अ) हाड तुटणे
 ब) हाड स्थानांतरीत होणे
 क) स्नायुबंधनात खिचाव
 ड) उपरोक्त कोणतेही नाही
 - 6) आयोडिनच्या कमतरतेमुळे कोणता आजार होतो.
 अ) गोइट्र
 ब) क्वाशीकोर
 क) स्कर्वी
 ड) अशक्तपणा
 - 7) बेरोजगारी, ठेका, तणावपूर्ण किंवा असुरक्षित कामगिरी हे कशाशी जुळतात?
 अ) आय आणि सामाजिक निती
 ब) पर्यावरणीय आकारमान
 क) स्वास्थ्य
 ड) शिक्षण
 - 8) एन्थ्रेक्स (Anthrax) आणि धनुर्वात (Tetanus) रोग कशापासून होत असतात?
 अ) त्वचेच्या संघर्षणामुळे
 ब) दुषित जल
 क) दुषित भोजन
 ड) दुषित वायू
 - 9) वैदिक काळात ईश्वराची प्राकृतिक देण कशाला मानले जाते?
 अ) वनस्पती
 ब) युनानी औषधी
 क) नियमित व्यायाम
 ड) वरील सर्व
 - 10) प्रदुषण निवारण व नियंत्रण कायदा केव्हा बनविण्यात आला?
 अ) 1980
 ब) 1975
 क) 1974
 ड) 1982
 - 11) आंतरराष्ट्रीय जैव कार्यक्रमाची सुरुवात केव्हा करण्यात आली?
 अ) 1965
 ब) 1963
 क) 1970
 ड) 1961
 - 12) जुओलॉजिकल सर्वे ऑफ इंडियाची स्थापना केव्हा करण्यात आली?
 अ) 1916
 ब) 1932
 क) 1920
 ड) 1925

B.P. Ed. Semester-I
CC103 - Health Education and Environmental Studies

Time : Three Hours

Max. Marks : 70

सुचना :- सभी प्रश्न हल करना अनिवार्य है।

1. स्वास्थ्य शिक्षा के लक्ष और उद्देश लिखिए। स्वास्थ्य के लिए प्रकृति और निर्णायक बात स्पष्ट कीजिए। 15

अथवा

स्वास्थ्य का अर्थ एवं परिभाषा लिखिए। स्वास्थ्य मार्गदर्शन की विधियाँ और भारतीय स्वास्थ्य सेवाओं के विस्तार से स्पष्ट कीजिये।

2. कुपोषण, समझने नहीं आनेवाले संसर्गजन्य रोग, मिलावटी भोजन, मोटापा और वातावरणीय स्वच्छता इन विधानों को स्पष्ट कीजिये। 15

अथवा

लोकसंख्या विस्फोट के कारण लिखिए। और लोकसंख्या विस्फोट का पर्यावरण पर होनेवाले दुष्परिणामों को स्पष्ट कीजिए।

3. पर्यावरण की परिभाषा लिखिए तथा पर्यावरण के प्रकार और धारणा को विस्तार से लिखिए। 15

अथवा

दर्शनशास्त्र यानी क्या? भारतीय दर्शनशास्त्र के सिद्धांत स्पष्ट कीजिए।

4. निम्नलिखित टिप्पणियाँ लिखिए **कोई भी दो।** 7.5x2

=15

अ) वायु प्रदूषण के कारण

ब) जल प्रदूषण और भूमि संसाधन

क) अध्यापक नेतृत्व

ड) खेल प्राविण्य और नृतीत्वशास्त्रीय

5. निम्नलिखित **कोई भी दस** प्रश्नों के उत्तर अपनी उत्तरपत्रिका में लिखिए। 10x1

=10

1) पर्यावरण प्रदूषण कायदा कब स्थापित हुआ?

अ) 1972

ब) 1986

क) 2010

ड) 2000

2) आम्ल वर्षा के स्रोत कौन से हैं?

अ) नायट्रस ऑक्साईड

ब) नायट्रिक ऑक्साईड

क) C.F.C.S.

ड) CO₂

- *****